

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

α. Σ

β. Λ

γ. Σ

δ. Λ

ε. Σ

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Το παράδειγμα στην 2^η παράγραφο του Κειμένου 1 και η λειτουργία του:

«Φανταστείτε να βγει σε μια συνέντευξη ένας ηθοποιός και να δηλώσει πως οι φακές θα είναι το must φαγητό τον φετινό χειμώνα! Ξαφνικά οι φακές θα εμφανιστούν σε όλους τους καταλόγους των gourmet εστιατορίων!»: το παράδειγμα λειτουργεί υποστηρικτικά στην άποψη που εκφράζει η συγγραφέας και, παράλληλα, καθιστά το κείμενο παραστατικότερο. Με τη χρήση ενός φαγητού που δεν χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα «εκλεκτό» γαστρονομικά, αλλά υιοθετείται από όλους, γιατί το προβάλλει ένας ηθοποιός, η συγγραφέας δείχνει τη δύναμη που έχει το αναγνωρίσιμο πρόσωπο να επιβάλλει, καθιστώντας τα «μόδα», όσα υποστηρίζει στα ΜΜΕ.

Το παράδειγμα στην 3^η παράγραφο του Κειμένου 1 και η λειτουργία του:

«Μια ηθοποιός του Hollywood δήλωσε πως τρώει ωμές ρίζες και η ωμοφαγία έγινε μόδα!»: και εδώ η λειτουργία του παραδείγματος υποστηρίζει την άποψη της συγγραφέα αποδεικνύοντας, με την παράδοση «ωμοφαγία» που επιβάλλει η ηθοποιός, το πόσο γελοίο είναι να υιοθετούμε ανενδοίαστα και αλόγιστα ως «μόδα» όσα παράδοξα υποστηρίζουν τα αναγνωρίσιμα πρόσωπα.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Περιπτώσεις χρήσης του θαυμαστικού στο Κείμενο 1 και η λειτουργία τους:

- «...για ποιον λόγο ξόδεψαν τόσα πολλά χρήματα, ώστε να τα αποκτήσουν!»: το θαυμαστικό υπογραμμίζει τον παραλογισμό των γυναικών που καταλαμβάνονται από καταναλωτικό πυρετό και ξοδεύουν αλόγιστα χωρίς να έχουν συνείδηση του τι κάνουν.
- «Δεν είναι απαραίτητο να έχουν σχετικές σπουδές, αρκεί ένα αναγνωρίσιμο άτομο να πει πως κάτι είναι «μόδα!»»: το θαυμαστικό δίνει έμφαση στη δύναμη του «επώνυμου» ατόμου να επιβάλλει και μόνο με το λόγο του τη «μόδα» χωρίς να χρειάζεται να σχετίζεται με τον χώρο της μόδας, να έχει κάνει ειδικές σπουδές κ.λπ. Η θέση της συγγραφέα ενέχει στο χωρίο αυτό και ειρωνεία.
- «Φανταστείτε να βγει σε μια συνέντευξη ένας ηθοποιός και να δηλώσει πως οι φακές θα είναι το *must* φαγητό τον φετινό χειμώνα!»: το θαυμαστικό επισημαίνει την έκπληξη που δημιουργεί το παράδοξο «σενάριο» ένας ηθοποιός να ορίσει ως μόδα τις «φακές», ένα φαγητό σηματοδοτημένο ως «ταπεινό», «φαγητό των φτωχών» κ.λπ. και όχι ως «εκλεκτό έδεσμα».
- «Ξαφνικά οι φακές θα εμφανιστούν σε όλους τους καταλόγους των *gourmet* εστιατορίων!»: το θαυμαστικό υπογραμμίζει ειρωνικά την άνευ όρων υιοθέτηση της παράδοξης άποψης του ηθοποιού από τα εκλεκτά και εκλεκτικά εστιατόρια.
- «Μια ηθοποιός του Hollywood δήλωσε πως τρώει ωμές ρίζες και η ωμοφαγία έγινε μόδα!»: το θαυμαστικό υπογραμμίζει ειρωνικά την παραδοξολογία της ηθοποιού και την άμεση και αλόγιστη υιοθέτηση της συνήθειάς της από τον κόσμο.
- «... πρέπει να γίνουμε ο κλώνος κάποιου άλλου!»: το θαυμαστικό υπογραμμίζει τον παραλογισμό (και τον κίνδυνο) να θυσιάσουμε την προσωπικότητά μας και να γίνουμε αντίγραφα των «επώνυμων» και υποχείρια των MME και της διαφήμισης.

- «Δεν υπάρχει λοιπόν λόγος να πασχίζετε να γίνετε κάποιος που δεν είστε!»: το θαυμαστικό υπογραμμίζει την πρόθεση της συγγραφέα να αφυπνίσει τους αναγνώστες προτρέποντάς τους να διατηρήσουν την προσωπικότητά τους και να μην υποδουλώνονται στη «μόδα».

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Στο ποίημα του Καβάφη το ποιητικό υποκείμενο εξομολογείται ότι σκοπεύει, όταν παρέλθει η νεότητά του, να κλείσει τα πολύχρωμα ρούχα του σε ένα πολύτιμο εβένινο (δηλαδή μαύρο) έπιπλο νιώθοντας «ευλάβεια και πολλή λύπη». Σκοπός του είναι, όταν θα φορά μαύρα ρούχα, θα κατοικεί σε ένα μαύρο σπίτι και σε μια κάμαρα σκοτεινή, να ανοίγει το έπιπλο και να κοιτά τα παλιά του ρούχα «με χαρά, με πόθο, και με απελπισία», καθώς θα θυμάται «την μεγάλη εορτή — που θα είναι τότε όλως διόλου τελειωμένη». Τα πολύχρωμα ρούχα και η «μεγάλη εορτή» αποτελούν σύμβολα της νεότητας που είναι η πολύχρωμη γιορτή της ζωής. Ο ποιητής θα πενθεί για πάντα το τέλος της νιότης του και μόνη χαρά και πόθο, ανάμεικτα με την απελπισία, θα του δίνουν οι αναμνήσεις από αυτήν, που θα έχει τελειώσει ανεπιστρεπτί, αφήνοντας τα απομεινάρια της («Τα έπιπλα σκορπισμένα άτακτα μες στες αίθουσες. Πιάτα και ποτήρια σπασμένα καταγής. Όλα τα κεριά καμένα ως το τέλος. Όλο το κρασί πιωμένο»), ενώ όλοι οι «καλεσμένοι» θα έχουν φύγει, οι συνομήλικοί θα έχουν μεγαλώσει, θα έχουν μείνει μόνοι σαν το ποιητικό υποκείμενο «μέσα σε σπίτια σκοτεινά» ή θα έχουν πεθάνει («άλλοι πιο κουρασμένοι θα πήγαν να κοιμηθούν»).

Ως προς τη στάση του/της μαθητή/-τριας αναμένουμε την πρόσληψη και τη συναισθηματική ανταπόκρισή του/της στο κείμενο, που μπορεί να ποικίλλει, από την ταύτιση με την άποψη του ποιητικού υποκειμένου για τη θεώρηση της νιότης ως γιορτής και το συνακόλουθο πένθος για την απώλειά της έως την υιοθέτηση μιας πιο αγωνιστικής στάσης, της υποστήριξης ότι κάθε ηλικία έχει να προσφέρει στον άνθρωπο σοφία, εμπειρίες, ουσία, άρα πρέπει ευγνώμονα να δέχεται τις αλλαγές της ηλικίας κ.λπ.